

MIROSLAV HOLUB

POEZIE

15

Miroslav Holub

NAROZENÍ
SISYFOVO

BÁSNĚ

O knize

Narození Sisyfovo (1998), čteme zde verše *Zmrtvýchvstání* a *Cokoli o Bohu*, v nichž je připuštěna existence Boha. Poezie oscilující mezi člověkem s vědomím historické tradice a kontinuity a bytostí fascinovanou přítomným časem, „moderní“ racionalitou

O autorovi

MIROSLAV HOLUB

(13. září 1923, Plzeň–14. července 1998, Praha)

byl český básník, prozaik, esejista, překladatel.

Narodil se v rodině právníka, dlouholetého zaměstnance plzeňského ředitelství státních drah; rozhodující intelektuální vliv na Holuba měla ovšem matka, středoškolská učitelka jazyků. Jeho první manželkou byla herečka Věra Koktová. Syn Radovan Holub (* 1949) je filmový žurnalista. – Obecnou školu a klasické gymnázium Holub vychodil v rodišti. Maturoval v roce 1942 a do konce války pracoval jako pomoc-

ný dělník ve skladu řeziva a na překladovém nádraží. (Od roku 1944 se datují jeho první pokusy o básnickou tvorbu, inspirované francouzskou poezií v překladech Karla Čapka a surrealismem Vítězslava Nezvala.) Roku 1945 se v Praze zapsal na Přírodovědeckou fakultu, 1946 však přestoupil na Lékařskou fakultu UK (MUDr. 1953). Při studiích byl zároveň (1945–1952) pomocnou vědeckou silou v Ústavu pro filozofii a historii přírodních věd řízeného prof. Otakarem Matouškem, jehož semináře také navštěvoval. Docházel i na přednášky z logiky, filozofie a literární historie. Působil ve vysokoškolské organizaci Mladá generace československých přírodovědců. V letech 1953–1954 pracoval jako patolog v pražské nemocnici na Bulovce, odtud přešel do Biologického (později Mikrobiologického) ústavu ČSAV, kde se věnoval především imunologii. V roce 1970 byl z politických důvodů propuštěn, po krátké době však přijat do nově založeného Institutu klinické a experimentální medicíny (IKEM) v Praze-Krči. Výsledky svých výzkumů z oblasti imunologie publikoval od roku 1958 doma i v zahraničí v řadě vědeckých studií i rozsáhlejších knižních publikací. Dosáhl hodnosti CSc. (1958), DrSc. (1991) a doktorátu honoris causa na univerzitě v Oberlinu (USA, 1985). V 60. letech a znovu od konce 70. let hojně cestoval či hostoval v zahraničí, povětšinou s cíli vědeckými, též však literárními (mj. navštívil Anglii, SRN, Francii, Irsko, Řecko, Čínu, Indii, Izrael, Austrálii, Mexiko). Jako vědec i literát často a dlouhodoběji pobýval v USA (1962, 1963, 1965–1967, od konce 70. let pravidelně každý třetí rok).

Bibliografie:

Beletrie: Denní služba (BB 1958); Achilles a želva (BB 1960); Slabikář (BB 1961); Jdi a otevři dveře (BB 1961); Studie k problémům poezie (B 1962, tisk k 10. výročí Literárních novin); Kam teče krev (BB 1963, s fotografiemi J. Paříka); Zcela nesoustavná zoologie (BB 1963, k fotografiím K. Příbyla); Tak zvané srdce (BB 1963); Anděl na kolečkách (básnický cestopis, 1963; rozšíř. 1964); Tři kroky po zemi (sloupky, EE 1965); Ačkoli (BB 1969); Žít v New

Yorku (E cestopis., 1969); Beton (BB 1970); Události (BB 1971); Stručné úvahy (BB 1971, sazba rozmetána); Naopak (BB 1982); Interferon čili O divadle (BB 1986); K principu rolničky (sloupky, 1987); Maxwellův démon čili O tvořivosti (EE 1988); NE patrně NE: Zcela malá knížka nadávek, zákonů, odkazů apod. (BB, aforismy, 1989); Skrytá zášť věku (sloupky, 1990); Syndrom mizející plíce (BB 1990); O příčinách porušení a zkázy těl lidských (EE, sloupky, 1992); Ono se letělo (vzpomínkové EE, BB 1994); Aladinova lampa (cestopisné PP, 1996); Narození Sisyfovo (1998).

Souborné vydání: Spisy (vychází od roku 2003 v nakladatelství Carpe diem, z plánovaných čtyřech svazků vyšly dosud tři: Básně, 2003; Cestopisné prózy, 2003; Eseje a sloupky, 2005; ed. M. Huvar).

Výbory: Anamnéza (1964); Sagitální řez (1988); Model člověka (slovensky, Bratislava 1990, ed. J. Kolenič); Lepší role už nedostaneme (2000, ed. M. Huvar, obsahuje CD se záznamem recitátorských, hudebních a divadelních interpretací Holubovy poezie, k omezenému počtu výtisků přiloženo též DVD se záznamem inscenace Holubových básní v divadle poezie Regina Břeclav); Časoprostor (2002, ed. V. Justl).

Ostatní: New York (1966, text ve fotografické publikaci E. Fukové, M. Novotného a M. Šechtové).

(Zdroj: Slovník české literatury po roce 1945)

Miroslav Holub

Narození Sisyfovo

2014

Knihu nabízíme rovněž v aplikaci CARPE DIEM ONLINE.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout z portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdělení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

Všechna práva vyhrazena.

Tato publikace ani její část nesmí být publikována, uchováována v rešeršním systému nebo přenášena jakýmkoli způsobem (včetně mechanického, elektronického, fotografického či jiného záznamu) bez předchozího souhlasu nakladatelství.

No part of this may be reproduced in any form or by any electronic or mechanical means including information storage and retrieval systems, without permission in writing from the author. The only exception is by a reviewer, who may quote short excerpts in a review.

© Miroslav Holub – dědicové c/o DILIA, 2014

Foto © Michal Huvar, 2014

© Carpe diem, 2014

www.carpe.cz

Made in Moravia, Czech Republic, EU

978-80-7487-083-5 (ePub)

978-80-7487-084-2 (pdf)

Básně 1989–1997

Stěna

Stěna v rohu u schodů

Stěna
potažená štukem
zapomenutí,
trochu šikmá
poněkud neviditelná
ve skelném oku
každodennosti.

Hrubá omítka,
svislé pohřebiště
vápenných kořenonožců,
pískových zrnek
Matyáše Brauna a
slupek keltských bacilů.

Latex nic moc a pavučinka,
vavřínový věnec
na krku loňského komára
chvějícího se v průvanu
jako mumie naší
navždy vzdálené
lásky k Heleně Trojské.

Prasklina jako
vyschlá řeka burlaků,
dírká po hřebíku,
jícen sopky, v níž
skončil Empedokles
velikosti vzdechu,
dutý mozek roztoče,
ústka knížete
otevřená v údivu
nad suchorukostí
paměti naší.

Na stěně obrazy.
Saroyan v rámu. Skácel v rámu.

Bruegel v rámu.

Maminka, když jí bylo dvacet, v rámu,
já, když mi bylo šest, v rámu,

všichni

dávno

mrtvi.

Všichni stěna.

Domov

Na špičce jehly.

V oku virtuálního tornáda.

V Plzni. V San Franciscu.

V hynoucím hnízdě, v básni,
v zážehu neuronů.

V pavučině. V zorném poli.

V ohlušující polární provincii,
zvané Ty.

Na okraji disku,
pod nímž už je jen
křečovitá obloha
a němý nesmysl,
zvaný Věčnost.

Láska, jak se říká

Dny a noci se střídají po minutách.
Central Park se otáčí,
na plošinu kolotoče naskakuje
výběrčí a vybírá od rusalek a koňů.
Což se nás netýká.

V akváriu se páří kudlanky
a ona přitom užírá jeho hlavu,
stejně ji na to nepotřebuje.

Klíč zapadá do zámku,
molekula zapadá do molekuly,
Jan Křtitel křtí jako vždy
poslepu.

Pro nás začíná opět útěk
z Egypta. Pro nás je to
začátek neviditelnosti,
noc svítících jahod,
podmořská sépiová čern
s jediným teplým chapadlem.

Pro nás je to
vazba knihy bez písmen
a bez obrázků, obsah až jindy,
je to – jako vždy – poprvé v dějinách,
naposled v dějinách kůže,
naposled v dějinách pergamenu,
jako příběh nenarozených pasáček vepřů,
dosud neznámá svátost podoltární,
s věčným světlem v poloze maximum.

Je to jediné ještě mimozemské v nás.

Jako vítězný tlukot hedvábných křídel
na dočasných hrobech motýlů.
A kudlanek s chitinovými vaginami.

Povinnosti toho, kdo opustil

Jakkoliv
hnízdo bylo návětrné a
řeka Temže nebo řeka Selda
své vlny valila pod ním,

jakkoliv
naším hlasům trvalo
pět či padesát minut, než zoranžověly
a interferovaly podle
principu Dopplerova,

jakkoliv tvé tělo
vyvěralo z jakési podivuhodné fantazie
Bruegelovy, Tizianovy a Miróovy,

opustil jsem tě,
abych poznal, co jest neopouštět
a chybět,

abych poznal,
že na zeleném podvečerním hřišti
opuštěné dítě jezdí na opuštěném kole
a na západním nebi běží nápis Mimo hru

a že každý anděl
sám o sobě
je strašný.

Zpěv velryb

O druhé hodině ranní
slyším svou mitrální chlopeň
z tlumeného tunelu plného krve,
což jsem já. Receptory buněk
s kovovým klapnutím zapadají do zámků
a buňky jsem já a zámky jsem já.
Z jakési symfonické dálky
zaznívá zpěv velryb a obsahuje mne.

V našem černém zámku
se Šípková Růženka píchla o trn,
což jsem třeba já. Hodiny se zastavily,
u nás doma se hodiny co chvíli zastaví,
neboť ona se bodne co chvíli
o střípek,
o slovo,
o mléčný zub,
o hračku spadlou do kanálu,
a je to zátiší, nature morte,
se mnou v genetickém pozadí.

Ve vzduchu strne papírový drak;
čas pořád běží a nikdy neuběhne, řekne však
pan Einstein,
jo, jo, řekne však maminka, deset let po smrti,
a hodiny se zase spustí, pokojem projde
Neviditelný jako kulový blesk,
Růženka naklade vajíčka plná pavoučků,
velryby veplují do tunelu

a já zase začnu
být přístrojem
na výrobu
sama sebe.

Maminka se učí španělsky

Začala, když jí bylo
dvaosmdesát. Na stránce 26
pokaždé zadřímala.
Algo se trama.

Tužka na podtrhování sloves
vydala se rozpačitě přes stránku,
kreslíc vlasové obrysy smrti.
No hay necesidad de respuestas.

Kreslila trasu potulek
Hernána Cortése.
Kreslila El Grecovo oko.
Kreslila Picassovu rybu
větší než akvárium.

Tužka umíněná
jako Fuente Ovejuna.
Jako býk v aréně Plaza de Toros Monumental,
když už klečí
a vyjíždí koňský potah.

No hay necesidad de respuestas.
Není potřebí odpovědi.
Už zas.
Spí. Ted' už.

Zatímco Gaudí
jí na počest
nedostavěl chrám
Sagrada Familia.